

Område i Stavanger kommune med synlige fjellblotninger. Denne typen Leptosol finnes som regel kun på overflatedyrka jord, ettersom fast fjell er innen 25 cm dybde, jorda er grunnere enn normal pløgedybde (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

Leptosol

Leptosol er jordsmonn som er svært grunt eller som har et svært høyt innhold av grus eller stein. På slik jord er det ofte begrenset hvilke planter som kan dyrkes.

KJENNETEGN

Navnet Leptosol kommer fra det greske ordet leptos. Dette betyr tynn og viser i denne sammenhengen til «grunt jordsmonn». Leptosols er karakterisert av svært liten jorddybde eller svært høyt innhold av grus og stein. Leptosols som har fast fjell innen 25 cm dybde er lite utbredt på jordbruksarealene. De fleste Leptosols som er jordkartlagt i Norge har et svært høyt innhold av grus eller stein (< 20 volumprosent finstoff) og disse finnes hovedsakelig i strand- og elveavsatte løsmasser.

Åkerkant som viser Leptosol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Illustrasjon, beskrivelse og profilbilde av sjiktene i én type Leptosol: Hyperskeletic Leptosol. Hyperskeletic viser til at jorda under plogsjiktet ned til 75 cm dybde består av mer enn 80 prosent grove fragmenter (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO, foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

HYPERSCHELETIC LEPTOSOL			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-15 cm Plogsjikt med lavt til middels innhold av organisk materiale, sand med mye grus	
	C	15 cm og dypere Svært høyt innhold av grus, stein og blokk	

VEKSTFORHOLD

Leptosol er en av jordgruppene som kjennetegnes av et svært lavt innhold av finstoff (partikler mindre enn 2 mm) eller svært liten dybde til fast fjell.

Egenskapene gjør at arealer med slik jord kan være svært utfordrende for plantedyrking. Innholdet av næringsstoffer varierer etter opphavsmateriale, og kan være alt fra næringsfattig grus til forvitret kalkstein.

Jord med svært høyt innhold av grus og stein, ett av typiske kjennetegn for Leptosol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.

Forhøyninger og fjell i dagen tyder på tynt jordlag over fjell, og sannsynlighet for Leptosol (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

* De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er *Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol* og *Umbrisol*.

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornyet versjon av klassifikasjonssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet Jordsmonnklassifikasjon på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet Jordsmonnklassifikasjon og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk